

Landskap: Småland, Blekinge Upptecknat av: Nanny Månsson
 Härad: Konga, Bräkne Adress: Långs^gjömåla, Djuramåla.
 Socken: Tingsås, Asarum. Berättat av: olika personer
 Uppteckningsår: 1932. angivna i samlingen
 Född år i

Uppteckningen rör

sid.

Ordstäv.....	1-6.
Kogubba Käringen.....	7-9.
Näcken.....	10-11.
Förvända synen på folk.....	12-13.
Svartkonstbok.....	13.
Glosor.....	14.
Mana upp död.....	15.
Träd, som "skoggade" trollen högs ner....	16.
"Ville Skåning", - trollkunnig dräng.....	17-18.
Tiggare.....	19-25.
"Kak-Olan", - sålde kakor.....	26.
Buktalare.....	27,
"Järn-Pellen", - Skrotgubben.".....	28.
"Dalslandskäringen" gav en tioöring där hon varit för natten.....	29.
"Hökaskytten".....	30.

Skriv endast på denna sida!

76 sid.

<u>Amerikavisa:</u> "Vi sålde våra hemman".....	31-32.
Rallarevisor.....	33-34.
Fragment av kärleksvisor.....	35-46.
"Putte Per Jösse" - stark man.....	47.
"Järnamåla Massen" - stark man.....	48.
"Stark Jossen".....	49.
"Kroka-Jonasson".....	50-51.
Bortbyting.....	52.
Näcken.....	53-54.
Sjöjungfrun ville ha di att smörja med.....	55.
Girighetens gäld.....	56.
Prästen Nyman.....	57.
Gammalt hemman.....	58-59.
Ramsor.....	60.
Ordstäv.....	60-61.
Gåtor.....	62-69.
Lekar.....	70-76.

Ordstäv.

"Kott"(skott), sa' Lyck-Nisse, när han sköt för villapåskott.

"Spotta kossan", sa' gumman då kon idisslade.

"Kitta mej hit å kitta mej dit", sa Äggakittan(Kerstin), när hon frågade målare Svensson, vad han gjorde då han kittade fönster.

"I da kommer marsen", sa' Tiggemassen, när det var förste mars. Folk trodde det var marchen som brukade gå vägarna på den tiden å gästa i gårdarna.

"Smörjsudden ä inne te Olas, han kommer nog hit mä", sa' Tiggemassen, stinkaketisdag. Masse menade det di smorde plåten med. Smörjsudden var en den värste tiggare.

"Ä dä klöver eller temotej", sa' klöver-Johan till en. Bonden gick å slädde. Bonden svarar:"Jag tycker dä ä klöver. Temotej känner jag inte". Efter det sade Johan alltid gensåning.

"Här går gamla kärringa åt", sa' pojken kastade mor sin i brunnen.

"Utå skymn", sa' Per i marken körde å välte.

"Dygden ska alltid va emellan", sa' "Go-Nisse = fan), satt emellan två präster.

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

"All skit ska den hit", sa' Jon Folin, när nämndemannen kom å vülle låna hus(vara över natten). Det hörde "Tigge-massen", ty han var också hos J. F. för natten. Om morgonen mötte "Masse" en bonde med ett gödsellass å frågar skall du köra till Jon Folin. Nää - naj.

"Si ju latare di å ju sämre draa di ", sa' Krokajonassen till polisen.

"Kasta ett öga i ugnen", sa Maja Stina till pigan. Svar: "Ja har inte mer än ja vill ha själv."

"Nock"(nog) när får en då," sa Sven Håkssen om brännvinet.

"Sänna har jag lusat många, så jag har fått ligga ute själv", sa Karl Månsson om supen.

"Nia lella om ja skulle nåka så lät me inte slippa", sa Jonte om suparna på ett gille.

"Har man det som klinga, så får man nog di som springa", sa' Sonas Nisse.

"Sista kakan ger brö i huset".

"När man är utan ved skall man bygga."

"När man är utan mat skall man ställa till kalas."

"Då å inte ofta då flyger stekta sparvar i halsen på den fattige."

"Då å ingen ko på isen så länge rumpan ligger på lamm."

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

"Dä ä ingen nytta mä att katten ä fete när en inte få nytta å köttet."

"Spar en inte öret får en inte kronan."

"Bättre tiga än illa tala."

"Bättre ge en "honn" ett ben än slåss med honom."

"Ju mer en slår på en bisvärm ju värre svärmar bien."

Dä ä gott åha ett helt tak å ligga på", sa' gubben när han låg över hålet på taket, när dä regnade.

"Dä onda ska ne", sa gumman trillade ner från avträdes-taket då hon jagade katten."

"Här ä ingen ro", sa' gumman satt i myrstacken.

"Ja hörde inte ett "oe" va prästen sa, sa' den döve.

"Låt mej si", sa den blinde.

"Så få ja höra", sa den döve.

"Ja haa två gåra te som ni inte kan ta frå mej, sa' bon-den, som hade haft konkursauktion. Fattigåren, å kyrko-gåren.

"Ja känne mä käppen", sa den lame.

"Här är mitt vapen", sa' slaktaren visade kniven.

"Dä va god-di-godan", sa' Löp-Olan.

"Tvi så nu-då-då(nudådå) ska vi smaka hur dan gröt di kokar här", sa' Olas Nisse.

"Sicket leverne", sa' buktalaren kom in på ett ställe där di grälade.

"Gud skapte ingen hast när han skapte snilen. Han bara sa vi skulle skynna oss."

"När dä regnar välling har den fattige ingen sked," sa' Stor Pelle.

"Den tar vi", sa' polisen om fläskasidan, som var utklädd.

"Dä ä mitt", sa' Finnen.

"Nu ä dä bättre mä hus än gåra(gårdar), sa' torpar Calle till bonden.

"I natt har jag leggat bå varmt å lent," sa' luffarn, låg på dyngan.

"Ja haa leggat som kungen", sa' Nabba-Karl-Gustaven, när han hade legat hos korna.

"Jate men icke", sa' Stina Beata.

"Dä hajlate(haglade) å dä piskate(piskade) å ja ynkate (ömkade) den barnungen såå", sa' Jöns Mattsen.

"Kots, bevars, bevarus väl.", sa' gumman såg den första tian.

"Dä ä ju en hel peng", sa' Vävar-Lena, när hon växlade enkronan.

"Dä gör dä samma hur mycket kon mjölka när hon slår själv ut att", sa' Nicklas.

"Den, som gärna vill sjunga hittar väl visor", sa' Lindala Elnan.

"En sådan te finns inte emellan Kristi grav å Haparanda", sa' Måns Petter.

"Den grova kakan å den stora bällyxan", sa' Petters August.

"Dä ä inte värt å va bå fatti å vellaråssen", sa' Petter Nissas Anna. Dä svåra året.

"Dä ä inte värt å va lessen Kattrina för dä sugga ä mager ja tänker rumpan väjer ett päng", sa' Sonas Nisse.

"Ju mer en rör i dynga ju värre osa dä", sa' Kryck-Märtan när di slattrade.

"Dä vasken lie eller blie", sa' Jontan slant i snö.

"Tyst min mun få du socke(socker), sa Nabba Hannan, när hon skulle tala om någon hemlighet.

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Hett som beck"(bek), sa' Almblads Hanna kastade fläska
tallriken i golvet när hon brände sig.

"Ä ni inte bra i da far, sa' tösen för det fadern hade
lemnat två kast småsill . Han brukade äta upp en hel val
annars.

"Nu ä dä gjort", sa' han som försvor sig .

"Har du inte fått mer än en sup i da Jonas, ja tycker du
haltar".

"Ja vet om att ", sa gubben, när dä brann i håret.

"Här är värmt", sa gumman, när stugan brann.

"Å galet", sa Blekinge Johan.

6

4756

*efter August Olsson
född 1882
i Ljunnsjömåla*LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Kogubba Kärringen.

Tares Bengta skulle hålla en väv åt henne en gång så höll Bengta inte som hon ville ha det, utan gummorna råka-
de i gräl. Vänta du det skall du få själ för, sa' hon till Bengta.

Å när Bengta mjölka korna mjölkade de blod i flera
dar tills Bengta gick å taltes med henne till godo, igen.

Hon kunde medelst "trollhare" mjölka andras kor och
lite av varje svartkonster. Johannes Jönsson köpte en stut
en gång av henne så ville han riva upp handlen igen, men
hon ville inte och di hade "munhuggits" rätt bra men gum-
man sa till slut. "Du skall väl få själ för då Jannes. "När
han kom hem hade di så mycket löss så då "myade"

En gång var Bengta ute i marken och letade efter sina
kor. Det började åska och blixtra så träffade hon på en
"kull" tjäderkycklingar, som inte voro alls rädda, utan
sprang mot henne trots att de voro rätt stora. Hon tog dem
i sitt förkläde. Men så sa'en röst till henne att hon
skulle släppa dem. Genast hon släppt dem och kommit några

alnar ifrån, slog äskan ner i högen. Bengta kunde inte se ett smul kvar av dem. Det fick nu den omtalade kärringen "på sin lott."

8

En gång var en man där och skulle sätta om en kakelugn. Men som han visste att hon hade så mycket löss var han nästan rädd för att bara gå inn då sa' gumman "du behöver inte vara rädd för mina löss, du ska inte ha ont å en enda inte fick han heller.

När hon var död höll di på å inte få någon till att köra av liket, sen gick di till en storbonde och frågade honom. Ja ska ja köra så ska hon få åka, sa' han. Och körde gjorde han så folk i stugorna kunde inte se vem det var innan di skulle köra av med henne fick di inte hästarna till att flytta sig ur fläcken förrän di tog av hästarna "huvudlaen" och spottade igenom dem (sen gick det) Men när di skulle över "Danmarksbron" mot Ringamåla till brast alla fyra linorna så tung blev lasset.

På graven blev ett stort runt hål, som en kärna å ihåligt långt ner så långt ögat kunde blicka. Så fort de "tärpte" igen det så för natten var det åter öppet. Prästen

Småland

Blekinge

1 Lönghäls

Träkne

Tinglås

Asarum

4756

Mytt Namn Nämnen

Över olika personer

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Tuvsesson i Ringamåla kunde inte göra något åt den. Men sen k
kom Ljungöff ifrån Asarum upp (en väckelsepredikant) han steg
upp på graven och trampade igen det sedan har det ej synts
till.

Det var många som har sett hålet även av dem som
lever ännu.

Gumman ägde även så kallade Trollhare. Men hur den
såg ut vet ej någon att berätta. Men trollsmör det växte
vid stubbar. En slags svamp som blir mjukt som smör å gult
innuti, om nätterna till en sådan stubbe gingo gummorna när
de skulle mjölka, andras kor talade min gamla faster om en
gång.

Wahlström Karolinska material

4756

eft. August Hammar
Långasjömåla
m. fl. f. 1889.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

Berättelse om Näcken.

En gumma i Grönadahl hade gått i "gesknahejan", (en kärrsump, som släddes som hette så) och räfsat, så hade hon (sissat) på en tuva vilket var "Näcken". han hade fått tag i hennes blod, så gumman hon blev tokig ville bara gå i sjön sedan. Då bad hon "Orra Johan: om hjälp . Han tog då en häst och red till Stenfors för att hinna fatt Näcken där . Men Näcken var redan kommen förbi. Då tog Johan en annan häst (ty den han hade var vit av svett) red till Tingsryds "rya" bron" (den som är över ån vid Lingens) . Där manade Johan upp Näcken och lät honom ligga där medan allt folket gick i kyrkan. Det var nämligen en söndagsmorgon. I vad gestalt förmäler inte ryktet. Efter en bestämd tid skulle Johan komma och hämta Näcken. Men Johan kom ej förrän efter tiden Med det så vart Johan alldrig bra sedan.

Johan frågar Näcken var han ville helst vara? Jar har mitt säte i Åsa gölarna, ställ mig till den mellersta med lov om att han inte skulle göra någon något för när mer. Men han kunde inte låta bli utan visade sig mer då gick Johan dit och manade upp honom samt förflyttade honom till

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Abragöl belägen i Svenssons och Arvidssons ägor i Gäddeviksås.

11

Det sista Johan gjorde var , att han sköt hin på taket. Han fick se en stor tjädertupp på ladugårdstaket då sköt Johan flera skott men inga träffade. "Ja, så om det är själve fan skall han ner nu." sa' Johan. Då sköt han igenom fönstret och det träffade, fågeln föll ner bakom ladugården. När Johan kom dit oäg där bara ett skelett efter en människa. Då visste Johan att han inte hade långt igen att leva.

När Johan låg sjuk var där inga som tordes gå dit till honom ty ormarna kröpo uppåt sängen å väggarna. Han var omkring en 28 år när han dog.

P.S. Gumman blev ej riktigt bra någon gång.

En gång va Johan hos en bonde och tog sig på att hacka många "skäpplann" mosse ifrån "meraftansdags till kväll", för en viss kvantitet brännvin. Det gick på ett par timmar. Folk som sägo det tordes inte gå fram för hackorna yrde i luften och törvorna.

Liknande var det när någon ville ha en "rössee" huggen, så bad de Johan. (Svedjeländ)

Men antingen skulle han ha brännvin eller var det vadhållning.

En gång var han till Jon Birgerssons i Y.Källeholt. (Nu Ernst Anderssons) och slädde (slog hö).

Då slog han vad med de andre arbetarna om en kanna brännvin att han skulle krypa igenom en "aspklump" (kubb) som låg på gården. När han började att krypa så hörde de hur det smatrade och sprakade i kubben. Han vände således om synen på dem. Ty pigan kom och gick hade varit å middagsmjölkat, så sade hon "Vad står ni där å glo efter". "Si du inte att han kryper igenom aspklumpen där", "Ja gör så han han kryper ovanpå. Johan han blev arg och sade dä, ska du få själ för. Och med detsamma tyckte hon att hon gick i

"vann"(vatten) så började hon att lyfta allt längre och längre upp på kjoltyget samt "klöv" fram och såde "Hi - hi hi- allt som hon gick . Således till allas munterhet. Ty det var ju stor väg.

En gång hade hans broder Orra Kallen fått tag i Johans svartkonstbok. Och satt å läste i då Johan kom hem. Då hade han hela stugan full av rättor. Så fick Johan brätt om upp på vinden efter en påse "kneple"(hörfrö) (linfrö i hylsa). för att rättorna skulle få äta sig mätta först. Sen tog Johan boken och läste ett par rader då vart rättorna försvunna. Så gav han Kalle en örfil vid högra örat så blod gick ut igenom det vänstra örat å näsan . Berättelsen slutar med att blodfläcken som blev i väggen gick ej bort någon gång för någonting.

En gång var han hos Lars Persson i Ihre(Nu Karls Svenssons) och skulle "gära" gärdesgård omkring en "rössel". De gick till honom med mat men Johan gjorde inte något utan bara låg dag från dag till slut sade Lars Persson ifrån att han skulle göra något. Svar:"Det skall snart va gjort innan vållen skall "gärsen" va uppgård å vid detsamma började det att braka å knaka å kneka och braka på ett par

4756

timmar var gärdesgården uppgärd och färdig. Det var Horn Per som hjälpte honom med sitt anhäng, sådes det

En gång hade Johan gjort en piga med barn. Han ville ej bry sig om henne mer då gick hon till hans mor och talade med henne. "Ja så ska ja mana hem honom", sa hon (Johan var i skogen å högg) men det kom en "alestubbe" å gåendes med Johans tröja på. När så Johan kom hem sade modern "Hå vete mens du gore så Johan, sa' gumman. "Ja så hade ni inte skullat lärt mig så mön dålighet, då mor," sa Johan. Johan var nämligen i ständig förbindelse med Glosen som han träffade på kyrkogården. Han gick årsgång, manade upp döda, begagnade människon, kunde förgöra allting, vända om syn på folk, ställa till rätta slutet eller tjuvagods, bota sjukdomar, begagnade sin svartkonstbok flitigt. Hette som di kallade det på den tiden "stod i förbindelse med den Onde".

Stark var han som 8 kraftiga karlar, alla snåla bönder ville ha honom till att arbeta för brännvin. ty fick han det så mycket han ville ha eller begärde, så gjorde han så mycket som de ville eller begärde få utfört.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

Johan "manade" upp mor sin tre gånger, men tredje gången sade hon till honom att han inte fick komma å talas med henne mer gånger utan låta henne vara ifred.

Skriv endast på denna sida!

4756

efl. I. H. Johansson
LångasjömålaLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16

Trolleri.

Sagesmannen berättar:

Jag skulle gå till en bräne ett ärende där far å farfar var å högg rössel, så stod där en björk på en hall som far inte hade huggit ner. Säger farfar "hur kan då va mens du inte huggit ner den, den blir ju ändå fördärvad av ellen, så tog farfar å högg ner birken. Men frän den dagen tyckte han alltid att han hade rättor som sprang uppåt benen så han reste i byxorna å sa 'Gu hjälpe me som hugg ner träet, som skoggade trollen. En natt gick han i brunnen å dränkte sig. En dräng å en piga var ute å säg när han gick dit då var där två karlar med en vid varje sida å ledde honom.

4756

ef. Ferdinand Olsson
Ljunghjörnsåla född
1910.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVVille Skåning.

17

Det var en dräng i Skåne när jag var där för ett par år sen, som kunde litet mer än någon annan. I sädtiden sade Frun till sin man att du bryr dej om att ha en sådan dräng han gör ju ingenting. Men när bonden kom ut ett par timmar efter det drängen gått ut, då var hela stycket havre avtagit och uppsatt som var många dagars arbete annars.

En gång skulle flera stycken till en sörrre gård att köra in säd. Så sa de till den här Ville "du blir ju aldrig färdig nån gång nu är de körda allasammans å du har inte bara börjat på." "Ja, ska väl köra så många lass som di ända" och han kom först fram med sitt lass. Men de andre bara välte. Sen gick det bra.

En gång skulle han och flere stycken "taga av säd" men Ville bara vättjade sin lie blev ej färdig att börja så sa' bonden Du får lov att börja på må nu eller blir du så långt efter så sa han jag skall nog taga av så mycket som di ändå. Med detsamma blevo de andras liar

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

så skända så di fick bara "vättja å stryka" tills Ville kom först i ledet. Så sa han nu kan ni börja igen å då gick det bra.

18

En kväll kom han in och bad kamraterna att di skulle ta en kniv å rispa honom ett kors på bröstet så blod gick fram men det var ingen där vågade eller togo di det för skamt. Då gick han ut å syntes aldrig mer men hans trasko stodo i en backe det var allt vad de fingo se efter honom.

Tiggare.

"Karl Gustav på nabben" han bodde på en som heter nabben i Mien under Kornalycke. Ruinen finnes kvar, men han levde mest på tiggeri som jag minns, han hade en änka hos sig som fick namnet Nabba Hannan. Hon gick i stugorna å sålde vetekakor. När jag var barn hade de en ko å en kalv. En gång jag kom dit hade ladugården blivit skräplig å det var vinter å kallt då hade Karl Gustav rivet ner fåhuset till "kölne"(bränne) tagit in kon och kalven i stugan så låg han igemte kon. En gång jag var där, hade han en sugga i stugan som hade smågrisar. De hade han i nera rummet i ett hörnskåp. Uppå hyllorna hade han mjölk, Så länge han orkade gick han hos bönderna å arbeta, men han mest pratade, så kunde han inte tala rent så till e. x. Satan+skatah satt i tåe å gina-de å alla satungana må.

När Japaneserna å Ryssar krigade 1902, tror jag, kom han alltid in i mitt fostringshem som ligger utmed landsvägen (Nuvarande Martin Magnusson). Det var min faster som bodde där och hennes son Karl han var skräddare å så var där postinlämning till gårdar å byar där-

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20

omkring så fanns ju där tidningar så ville alltid Karl Gustav även kalla "Nabba katten" å vill veta hu är dä mä apan å Yssen i da Calle. När han fick veta något nytt å inte allt sant gick han stuga från stuga å talade om va Kalle sa. När japaneserna hade tagit Port-Artu sa' Carl Gustav "Te potato".

När hans stuga var för skröplig att bo i flyttade han över till fastlandet gick i gårdarna fick mjölk i sin rostiga å (skitige) helt enkelt) bleckspann eller rättare sagt kannespann så fick han bröd på ett ställe dä

(soppade) han i mjölken sen gick han till ett ställe å åt dä. Tog han ner med händerna å stoppade i mun. Å di var rena rama dynga till ty han låg i ladugårdarna om nätterna och aldrig tvättade sig. Han kom som dräng från södra Sandsjö till Långasjömåla varest där var han den förste som tog av säd med lie annars skar de alltid med skära. Han dog på Mårdslett för några år sen.

n Aldrig såg jag honom i hela "håsor", (strumpor) om det var aldrig så kallt. Ett rep om livet när det var kallast utanpå tröjan. Aldrig vantar.

Tiggmassen.

Han gick i stugorna å pratade för folk. I Grönadahl kom han en gång å sa "i morn kommer Marsen". "Kommer han hit", sa de. "Ja han kommer nog hit mä", sa han. Di satte på grytor å plåtar och stekte å kokte allt vad huset hade och förmådde. Di trodde det var "Marchen", som kom. Regementen som gick vägarna och gästade i gårdarna. På ett ställe slog han vad med drängarna att han skulle gå till en "mora" å låna brännvin. Ja kan du få låna brännvin å henne sa dom då tro ja du kan va som helst. Sagt och gjort han gick. Nähä du Masse. Vi har inget brännvin hemma. Ja jag kan vänta tills ni får hem, sa Masse. Han tog av sig tröjan. När di gick till bordet så gick han också dit, de behövde inte beehonom. "När andra går te boret å äte så gåe ja", sa Masse. Sen gick han å lae sej i morans "sparlakanssäng". Då blev det för mycke för henne hon gick efter den kvantiteten brännvin Masse begärt på för hon skulle slippa honom. Ty det det var en lat-horna när han det fick för sig - å en storätare. Men hon sade hon hade varit å lånat det.

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hält-Pellen.

22

Var en Tigg-skojare . Han slog vad med några stycken att han skulle ha två supar på ett ställe där di aldrig gav mer än en annars till någon. Han gick in fick en sup så sa Pelle inte vill Ni va sämre än te Olas di ger alltid två.

På ett ställe kom han in just som "morán" tagit upp "korven" av kitteln, bad Pelle få en korv. "Den går väl mä än då", sa bonmorán. Pelle gick och tittade sej om många gånger men han kunde inte se någon korv sa' han.

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lusaknäckan - Ästra-Pellen.

23

Han hade alltid en "byr"(börda) smutsiga stickkorgar att bära. En ful gubbe med långt raggigt hår å långt snusigt yvigt skägg. Så ville han alltid skrämma barn. När han pustade brukade han alltid plocka å dräpa löss ty det hade han gott om . Kom han in någon stans . Det var sällan ty de måste brukade stänga dörrarna för honom, viss di såg honom komma. Då plockade han löss å la i eller på spisen.

Tiggubbar.24

"Sjonger Olan", han hade visor å sälja å sjungde för folk.

" Bösen", sålde snus i små mått, 5 öre i den ene ändan 10 öre i den andra ända å måttet.

" Tigg-Pellen". Men han gick mycket hos bönderna å arbetade "dess emellan gick han mä tiggpåsen."

"Krydd Johannesson". Han sålde kryddor till folk åt en handlare.

"Kryck-Johannes". Han gick på två kryckor å så tiggde.

"Klockare-Jössen". Rimmade vid ett bröllop så bruden grät å Jösse blev utkörd. Han var alltid så god till att rimma.

Nilla lilla Fin

skall gifta sej mä Bohlin

som ä ett riktigt fyllesvin

han ligger i Ryet

å trillar sej i spyet

han har gjort Höja Massens dote tjock

Nu tycker ja ja har rimmat nock.

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—*—
25

Simsen - Simon.

Han var ifrån Ringamåla socken men brukade gå rätt långt å tigga råg å ull samt Julakakor. Så brukade han gå hos bönder å rö(röja) enebuskar å hacka enris till "ströe". Han tyckte mest om kakor å brännvin samt flickor. En stor fet å värdig man.

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

26

Kak-Olan.

Han hade sålt kakor ett slag men han åt upp di mästa själv. Han levde inte av annat än kakor. Fick han smörgås , det gav han hundar eller barn eller byte sig till kakor, i en stuga. Han hade också en kärra att dra en tid. Han sålde vykort å tvålv å nålar och en del småpinaler.

En snäll å hygglig gubbe starkt svart kaffe tycke han om, så han ville helst koka det själv. Här finnes en del som har honom på kort. Såsom Karl Jonsson i Y.Källe-
hult.

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

27

Buktalaren - Katten i Påsen.

Alla barns gunstling . Han pratade å sjungde å klappa-
de sin säck som han sade han hade sin katt i och han
jamade som en kajt när han slog på påsen. Och det lät
som katten var i påsen. Han ropade i kakelungnen på nå-
gon å pratade med pipgubben å prisis som det hade varit
någon som svarade med detsamma han slog med käppen i
taket svarade på vin. Han knackade på magen sin och
pratade. Det svarade inuti roligt. Var det stygga barn
blevo di snälla . Både sen å när han kom grät barnen
så tyssade han dem, strax. Han kunde mä bå små å stora
alltid glad å snäll.

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Järn-Pellen-Skrotgubben,

28

en liten vinglig gubbe, men knotig, tyst och snäll.
Hade en liten kärra med ett skrin på och sin kärra var
han så rädd om . Hela sin egendom å troligen var det dä
också. En del lymlar tyckte det var roligt att dra av
å gömma hans kärra. Ibland då sprang han å grät å sa
" min kärra, min kärra", som ätt litet barn då di tager
från det en leksak. Han var så väldigt glad åt kaffe,
men aldrig såg jag honom äta. Viss det var någon som
gick ut då sprang han också ut. Han sa alltid när han
kom in i en stötande ton "enn kåopp kåffe å en såocke-
bit, men fort. Han köpte ju lite järnskröt.

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Dalslandskäringen.

29

En väldigt lång människa men en hel del löss som "hös-
möle" Så gav non en 10-öring alltid för hon varit för
natten å en 10-öring för mat om morgonen. Hon hade
aldrig annat än 10-öringar å dem hade hon inknutna i
en trasa i en "lomma" inunder den 5 å 6 å 7de kjolen .
Ibland hade hon ett antal ibland ett annat, ty så många
kläder hon fick tog hon på sig men annars bad hon inte
om något annat än en 10-öring.

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

30

Rävagubben - Lindström - Hökaskytten.

Så länge han orkade tog han rävar, mäst rävungar. Och mård och grävling. Men nu på många år han har mäst gått å talat om sina brädder å inbillat sig att han tatt rävar i backarna. Var han har tyckt på det har han slagit upp sin lägereld, så det har ibland blivit både större å mindre skogseldar.

Han kunde sjunga bra, alla både nya och gamla psalmer å alla morgon å aftonbönder utantill å predika, men han kunde skälla på folk mä helst om di inte va uppstigna när han kom om morgnarna vid 4 å 5 tiden. Då skulle han smörja dem mä "birkolja" å "birkfett" (björkriset)

4756

*eft. Hilda Lindahl
Ljungjörnals fädd
1884*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Amerika-visa.

31

Vi sålde våra hemman och gav oss sedan ut
Likt fågelen utflyger när sommaren tager slut
Han kommer en gång åter när våren skrider fram
Men vi får aldrig skåda vårt kära fosterland.

Vi tänkte att förljuva vårt unga liv till slut
Likt som att komma längre än Herren stakat ut
Det fik man sedan finna vad man bedragen var
När hungern börjar komma som inte livet spar.

Sen lades våra penningar i samman på en gång
Sen köptes där en växel uppå en Engelsk bank
Sen skickades den före till Nyorks ränteri
Man fick dem aldrig skåda man fick dem aldrig se.

Men då man kom att fodra som mynten tagit ut
Det blev en ryslig klagan som skrives om till slut.
I rummet dit vi kommo var luften mycket kvav
Den var för oss att skåda liksom en öppen grav.
Den födan som vi fraktat ifrån vår svenska jord
Den blev oss nu förbjuden att tagas med ombord.

Skriv endast på denna sida!

Sen styrdes det mot norden mot isens kalla berg
det var en faslig kyla som gick till folkets mærg
Vi kunde oss ej bärga ej heller våra barn
Ty kölden den var värre än vi var hemma van.

Sen styrdes det mot söderns varma vind
Där solen sönderbrände vår bleka magra kind
Här klagas och här gråtes men ingen lindring var
Ty solen den hon bränner så het så varm å klar.

Och sedan när vi kommo till Liverpolens hamn
Där möter oss koleran där stypa mången man.
Det var en ryslig klagan bland kvinnor och bland män
Ty alla vore sjuka och bars i land med säng.

En fader måste bära sitt barn i famnen opp
Och sedan det utslunga i vilda havets lopp
Det måste väl ha tagit hans hjärta ganska svårt
För döden redan klappade på fadrens hjärta hårdt.

Om någon av er skådat det folket som var kvar
I säkert skulle våga de ej desamma var,
Ty de förfallna kroppar med blekhet uppå kind,
Och ögat uti pannan, fördunklat fallit in- - - - -

4756

*ef. August Skansson
Långasjömåla
f. 1889.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Rallarvisor.

33

Vill Ni kamrater höra mitt flydda levnadslopp
Får Ni ej sången störa utan noga höra opp
Fast ej mitt liv har varit på blommor och på blad
Så har dock tiden farit och jag med den var glad.

En visa nu är diktad vid havets sköna strand
Det är utav en rallare från Nordens kalla land
Som kommit hit till södern på denna järnväg här
Som rallare man reser där järnvägsbyggnad är.

En kall å dyster kväll
Inunder nordens himmel höga
fast kinden frysen är
Den skymmer för mitt öga.
men stormen drager fram
i susande galopp
Och molnen äntrar sig
på fjällets höga topp.

Skriv endast på denna sida!

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

34

Mig lyster ej att sjunga
men tiden den är lång
Och dagarna är långa
för mig förutan sång
Ty jag hör till många som glädjen svikit har
Och mörka dagar långa för mig står endast kvar.

I åsaka(?) här höres flädligt sången
den ljuder högt kring dalar berg och skog
det är ju rallare för första gången
som kommit hit ifrån den höga Nord.

Jag sjunga vill en sång
Den ägnar sig kamrater i vinterkvällen lång
i staden Uddevalla jag visan diktat har
Och som ett minne den ägnas en och var.

Kärleksvisor.

Med lågande kinder hon kastar
ur valsen som nyss tagit slut
En kappa kring axlarna kastar
Och skyndar i parken ut
bakom henne tonerna ljuda
Klart skimrar salongen av ljus
framför henne snöflingor falla
doft höres stormarnas brus.

En flicka gick ensam i villande skog,
Så hände att miste på vägen hon tog.
Allt djupare in uti skogen det bar
hon visste till slut icke rätt var hon var.

På Bohusläns kusten bland skären
så grå där ser man en graf med
ett ankar uppå den saknar all klädsel
av kransar och band dess prydnad består
utav havsskum och sand.

Skriv endast på denna sida!

Sin lätta mantel breder Aftonstunden
 Så mildt och vänligt över sjö och land
 Och Fågelns kara tystnat har i lunden
 Och Mälarn på den sköna strand
 I nattens lugna sköte naturen vilar
 Men inom detta bröst en stormvind ilar.

Minns du månen som på fästet ilar
 Men i natten gångar sig till ro
 Alla då i sömnen söker vila
 Men vid stranden se där vandra två.

I Lomna by där bor en vacker flicka
 Och mången yngling uppå henne blickar
 Ty hon är trogen av kärlek mogen
 hon har sitt hjärta åt en sjöman skänkt.

Det var en afton när stormen ven
 Och vintern kylde den friska kind
 Var blomma vissnar var fågel flytt
 Och jordens grönskan i snö förbytt.

4756

*eft. A. Hömmer
Långsjömåla
f. 1889.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

37

Adjö, Farväl för sista gång
jag avsked av dig tar
Nu må jag resa bort från dig,
men du får stanna kvar.

Din är jag om än land och hav oss skiljer.
Och stormen rasat under himmelen
Och sanden kväver öknens liljor
Din är jag än Din är jag än.

Det doftar av blommor i sommarklädd skog
Och fåglarna sova så tungt uti bon
Och månen den blänker så vacker och rund
Och stjärnorna tändas i skymningens stund.

En skärgårdsflicka jag ännu minnes
Den vackraste som i skärgårn finnes
Hon sitter ensam bland stormens hot
Där binder fiskaren sin strömningsnot
Hå-faderallanlej, där binder fiskaren sin
strömningsnot.

Till nordiska landen vi kommo om våren
att kläcka i säven Likt förut om åren
Vi byggde vårt bo i kärlek och tro.

På jorden är oro å falskhet o strid
Och först uti graven blir vila å frid
Så tänkte en var vilken läst om det brott
som Bror Helge mot Anna begått.

Men ack vad kvällen strålar klar och blå
O, den som mången annan finge gå,
Att höra näktergalens sång i vkäll
ack söta mamma vad du vore snäll.

Stormen hörs vina vågorna brusa
snövit skummet kastas mot land
Måsarna skrika granarna susar
rundt omkring hyddan nere vid strand
Men invid hyddans dörr står Anna
där liksom förr spanar med blicken.

(Brusande våg)

Det var en söndagsmorgon
jag begav mig ut på jakt
strax så stod jag på en för mig
helt obekanter trakt.
Men framför mig på berget stod en jungfru som var skön
O, vem var väl hon den dejliga mön.

Vårt hemland det är våra trasor
Vårt hemland vår tiggarekost
Blott sommaren tänder oss brasor.
Vårt hemland är dimma å frost
Vårt hemland är stenhårda marken
Vårt hemland är trug och förakt
Vårt hemland är knuffen och sparken
Av vem som har lust och har makt.

Jag minns så väl då jag förlovad blev
det var en dag så nära Juletid
så roligt har jag aldrig haft nångång
Vi spela dansa hela natten lång.

Husaren han kommer från slagfältet hem
ty han ville från kriget bliva fri,
det första som han sade
så frågade han om hans älskarinna lever än.

Varför skulle jag älska älska den vän
jag aldrig kan få, älska ja älska
älska den vän jag aldrig kan få.

Farväl du moder Svea nu reser jag från dig
och tackar dig av hjärtat för det du fostrat mig
du bröd mig gav så ringa det ofta ej förslog
Men mången utav den varan du givet mer än nog.

Vill du bliva min vän
Vill du hålla mig kär.
Ej i jordelivets svalkande majdagar blott
O, jag frågar dig än
Kan du älska mig sen
Då vår lyckliga barndom förgått.
Vad jag drömde som barn Har jag sport inför Gud.
Får jag kalla dig min vän Vill du bliva min brud.

4756

Den blomsterprydda gondolen gled
utöver Elfsborgs böljor ned
Det var så hemskt i den mörka natt
En flicka skön som vid rodret satt.

Nu skall jag sjunga en sorgsen sång
Om lyssna ni vilja denna gång
Ty tåren fuktar ännu min kind
Då ännu jag minns hur jag blev blind.

Finnes vänskap på jorden
Finnes kärlek och tro
jag har sökt den förgäves
Säg var mände den bo
Finns ett klappande hjärta
värdt att lita uppå
Finnes vänskap på jorden
Säg var finnes den då.

En visa vill jag sjunga om en olycka svår
som träffat har en yngling på ett å tjugo år
han bortrest var från hemmet å sina syskon mång
Men tänkte icke alls uppå farväl för sista gång.

~~Skriv endast på denna sida!~~

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

41

4756

Uppå Alpens högt belägna spira
dit ingen mänsklig fot kan gå
Där synes Alpen sina rosor vira
Inuti dalens högst belägna vår.

Jag är en skärgårdsflicka jag
på sjön jag ständigt far
jag räddat har en sjöman jag som uti sjönöd var.
som uti sjönöd var.

På Grevens gods Lars Petter i trasor syntes gå
De grevliga svinen han vaktade uppå
Av vem Lars Petter föddes och var och när och allt
Han själv det inte visste
Blott att han frös och svalt.

O Farväl Sveriges skogar och fjäll O, Farväl
O, Farväl O, Farväl
Nu jag lämnar mitt hem där jag är född
Uppå sjön att förtjäna mitt bröd.

Sakta över mörkblå vågor skrider skeppets stolta stam.
Och i Österns purpurvågor Bryter dagens gryning fram.

4756

Du är en rik å världens yngling
Därför kan jag dig aldrig få
Se vi har fått två så lika hjärtan
men lika lott har vi ej fått.

Farväl min älskade
Timman skrider mot aftonstunden allt mer
det lider När solen sjunkigt i västerns ner
Då är din älskling ej hos dig mer.

Nu sol gått ner nu är det kväll
Men stjärnan blickar än
Hon lyser klar hon är så säll
När jag blir glad igen
Jag varit glad men icke här
Ej detta land min hembygd är
Vid Siljan är mitt hem.

Fastän jag ensam sitter
Tror ni att jag ensam är
när jag hör på fegelns kvitter
Tänker uppå vännen kär.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

43

4756

Jag tar ur garderobben fram
Min gamla rock den varma rara
Fast kanske han är full med damm.
Men detta vill jag låta fara.
Han har mig varmt så mången dag
På denna kalla jordemossen
Han gjort sin plikt försäkrar jag
Och nu så ska vi se på gossen.

Jag sitter jag sitter i tusende tankar
och tänker på den jag har kär
Varthän jag i villande världen än vankar
Jag skådar min vän likanär
Hon finns i var vrå som vi uppräcka kunna
Ja tiddade jag i en soparnas tunna så tror ja
så tror jag hon satt där.

Jag tjänner mej rädd innan lifstöcket vänner
När nu ja ävenlitt ska skriva te er
Å hjust härte vänstes ja tydlien tjänner
Hur jertspetsen räfbenen dunkningen jör.

Anna Kristina tycker om Per, Per stackars pojke är kär
i Greta - Greta i Adel är faseligt kär, Adel åt Anders

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

44

4756

Pers - Fia vill streta.

Sorgeliga toner ljuda som i våra dar
Sorgeligast var den ände som tog
Fröken Mardigan.

I skimrande bruddräkt så vit som en snö
steg djurtämjarens dotter en blomstrande mö
Hon tvingas att räcka en främling sin hand
i morgon går färden till främmande land.

Ja skulle av å fria en da, ja va så fin
Så ställde ja min kosa till Anders Jöns Kristin
Men dä va svårt att veta vad ord att hitta på
ja grubblar å ja letar men dä va lögn ändå.

Med mitt knallarepass för kontant mig
förstås utav Ulrisehamns borgmästare
jag fått med mitt alnamått på käpp
Och min påse på rygg såsom knalle
jag vandrar helt trygg mån ni tro.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

45

4756

Nu har jag tagit lejja hos Anders
Jöns i Skreflinge å så kan ja säjja
hur dant dä stället ä för mat, å stal
dä ha vi som ä bra å fläsk å flott
varenda da å ja ä gla för dä.

Lilla vackra flicka om du vill
Höra dig mitt hela hjärta till.
Jag är ön å trogen
Och i dygden mogen
Tycker om att vara huld å säll.

Jag vill för eder sjunga nu en sång
för all min framtid den syns mörk å lång
Jag vaktad är likt fåglen i en säll
Men likväl sjunger jag min sång i kväll.

Den som älskar ett land

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

46

4756

*August Olsson
Ljungjömlåda
1. 1882.*LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVOm starka karlar och deras bravader.

47

Putta Per Jösse! Kom körande till Karlshamn en gång.
Så träffade han några bönder på "stampabron". De hade kört
av axeln på bakkärran av vagnen och till lass hade de en
"Mastaspira", 14 tum i skarpkant (40 alnar lång). De hade
varit inne någonstans och lånat en kärra. Men så orkade
de inte lyfta upp lasset igen då bad de Jösse hjälpa sig.
Han bad då att de skulle flytta sig så han fick plats. Då
tog han den själv. Lade den på vagnen så att axeln brast
igen. Då blev han arg tog mastaspiran på axeln och bar den
in till varvet i Karlshamn.

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

48

Järnamåla "Massen" (Mattis) var i Karlshamn den 18 eller 19 sept 1832 för att köpa groft salt. Han skulle ha en tunna så hade ryktet gått att han var så stark. Och en tunna salt var ju tung alldenstund som han skulle bära det hem. Och Järnmåla är beläget i Almundsryds socken.

Så tyckte handelsmannen det var roligt å försöka "Massas krafter". Han lade i en "10- punds vikt" (10) i säcken och sände en efter för att se hur det gick. Men när "Masse" kom upp i Järnmålaskogen började han plocka blåbär och äta med säcken på ryggen. Han "pustade" intennågon gång på hela sträckan.

4756

"Stark Jössen".

"Stark Jössen" bodde i Jungsjömåla. Han skulle gå efter en "byr" (börda) ved en vinter när Kroksjön höll, som låg strax intill där han bodde. När han kom mitt på sjön skulle han ställa ifrån sig bördan och "pusta" då brast den igenom i isen och gick till botten. Det skulle vara mer än en häst orkade dra. - Jösse var far till Johannes Jönson - han var far till Ola Johannesson - och han till nuvarande Sven Johan Olsson i Jungsjömåla.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

49

Kroka-Jonasson.

Han var torpare i Jungsjömåla. Levde mest på fiske, men gick å pratade en del tokrolighet å dumheter. En gång sa' han "Ja si mina kärring hon kan inte baka, ja haa bäat in vann å ve å dehtråget å "kölnat" i ugnen men Kristina kan inte baka". (di undrar varför). "Jo si hon haa inget mjöl." En gång hade han lånat pengar på sitt torpkontrakt, så lurade bonden sig till det. Sen stämde Jonas bonden (men det var ju fel han skulle stämt den andre i stället). Sen blev det inget torp för honom så fick han tid att prata. En gång var han körande i stan hade kört upp sin vagn på trottoaren spänt ifrån hästen å lett av honom till en gård. Så kom polisen å sa "Du får inte ha vagnen där". "Vaa ska ja då göra å honom". "Jo du får dra upp honom dit på torget". "Daa ty ja ente, då sitt två lathonna där, be di hjälpa dej", sa polisen. Men Jonas kan han. Han säger "ja, si ju latare di äj ju sämre draa doj." Hans gumma hade druckit lut. Sen vill hon gå i sjön, så sa Jonas "Ja si jag kan potta ut dej, ja kan väl hjälpa dig. Hon gick i sjön också antingen Jonas hjalp

till eller ej så beröyde tunda

4756

till eller ej så behövde Jonas hjälp till att dra upp henne. Så ba han en som dom kallade Spek-Franssen. Så sa Frans "ja dä ska va snart gjort, drat opp den kärring fan". Men Frans drog så båten låg nere jäms mä vattenytan, men sen sa han dä ä bäst du följer mä nu Kristina. Då gick dä bra sen va di 4 karlar till att bära hem henne på ett soffelock men Frans sa hade han haft ett stycke till å gått hade han inte orkat bära längre.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

51

Småland / Blekinge
Konga / Bjärne
Tingsås / Åsarna
Mär 1932

4756

eft. Hembda Lindahl
Ljungsjöarna Bl.
f. 1880.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

52

Tore å Bengta blevo av med ett barn en gång. Di
sökte kloka för det. Ja trollen hade naturligtvis varit
å tagit det. Di kloka sade : "Koka gröt i ett äggaskal, så
kommer barnet hem igen". Det gjorde di då sade barnet:
"Ja mycket har jag sett men ej dess make, ändå jag levat
medan sju ekstockar ruttnat ner.

4756

*ef. Hulda Lindahl
Jungsjömåla f. 1880.*LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

53

Om Näcken.

Sven Håksens Rika hörde någon komma å köra fort med det löt som om di kom ifrån vilda backarna. Och det gjorde di . Och körde ner i Snyggagölen. Hon såg hur vatten stod omkring samt många alnar i skyn.

En gång var det två småpojkar som hade fått tag i en häst. Di ledde den till en sten och skulle klyva upp på den för att rida. Sade den ene "ja "näcke" (räcker(inte upp", genast var hästen försvunnen.

En piga tjänade hos Esaiasson i Jungsjömåla. (Nu Gustav Henrikssons). Hon skulle gå och hämta en häst att harva med ute vid Jonsegöl. Hon harvade med den hela dagen, men när bonden fick se den sade han: "Hur många hästar var där i hagen idag". "Där var tre , jag tog en av dem". Så sade han : "När eu nu släpper honom i kväll där du tog honom skall du ha förklädsbandet upplöst annars får du följa med." Det gjorde hon men hästen hoppade i gölen fick tag

4756

i hennes förkläde så det följde med.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

54

4756

efl. August Olsson
Ljungsjömla f.
1882.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sjöjungfrun.

55

Fanns i Långasjön i Jungsjömla. Förr när hon låg på tvär över vägen på rygg å satte upp knäna kunde di köra med två par hästar och ett lass hö unver knäna.

En gång hade åskan slagit ner och fördärvat henne då bad hon alla kvinnor om hjälp om det var någon som hade ett litet barn som diade så ville hon ha lite di att smörja med. Så skulle det snart bli läkt. Men där var ingen där vågade ge henne det.

4756

*ef. Nanny Olsson
Jungsjömåla f. 1880.*LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVGirighetens gäld.

56

Två enkor bodde i Jungsjömåla gård för den ena var "gosint"(givmild) den ena var snål. Den goda hon gav alla fattiga ett stycke bröd med smör å ost på. Den rika gav aldrig något. Så en gång sa den rika att du ä så dum så du ger var gång då kommer någon. Kom mä me ska du få se ja har lagt lika stort stycke i en kista var gång å nu ä hon full. Men när hon lyfte på locket var kistan full av ormar.

4756

eft. Harry Olsson.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

57

Om prästen Nyman.

Han kunde säga var den döde tog vägen efter döden. Så skulle di ~~pr~~ova honom en gång. Det var en levande människa som hade lagt sig i kistan . När di frågade Nyman vart han var sade Nyman: "Jag finner honom inte varken bland levande eller döda. En stund efter hade den som var i kistan kvävts ihjäl. Så sade då Nyman: "Just nu för han till helvetet."

Gammalt hemman.

Stora Holmahult. Nuvarande August å Nanny Månssons hem.
När Petter Birgersson ägde en gård i Långasjön så kom till Holmhult en som sedermera kallades Hemsjö-Samlen (Samuel). Birgersson ville ha 5 riksdaler för det. Men det tyckte Samuel var för mycket så fick han det för "3 riks" sen ägde "Petter Dangel" (Daniel) det. Hans hustru hette Märta hon blev änka. Så kunde hon inte erlægga sina skylder utan bonden Johan Gustav (son till Birgersson) tog jorden till sig å lade årligt undantag till Märta, 10 skäppor säd om året. Daniels dotter Eva gifte sig med en smed vilken hade en smedja där en tid. Daniels son Karl hade det en tid. Sedan fick Anna Matilda Johan Gustavs dotter det i utlösen ifrån gården. Då byggde de huset som finns. Det är 51 år sedan stugan köptes gammal i Källshult. Så här finns gamla dörrar med väldiga gångjärn på. Sen köpte deras son Algot Nilsson det och gav 2,500. Sen hade Håkan Nilsson det i 3 år. Hjalmar Folin i 3 år. Nu A.N.M. Här finns älvakälla i sjön. Vid sjökanten finns troligen en

4756

järnkälla från urminnes tider men ej murad.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

59

Ramsor.

Om du på söndagen dräper mig med din nagel skall jag
komma igen som ett hagel sade lusen då han kunde tala.

Det finns sju slags brett
loppa löss å knett
hängelöss å flänglöss
flatlöss å flåtta.

På den tin ja var ung då var ja vacker med stora röda
ögon små blå läppar sa' Mölle Lenan.
Hon bodde lite var stans i stugorna. Som jag minns en
arbetsmyra. Hon kunde göra 4 gärningar på en gång. Hon
gick, åt, stickade på strumpa, hade två skäppa råg i en
påse, som hon skulle gå till kvarns med en fjärdingsväg,

Hade inte "hunnen" (hunden) vatt så hade sopkasten betit
"mej", sa Månsa kärring i Hunnamåla. Hon talade alltid
förtfort. När hunden kom å skulle bita henne så tog hon
sopkvasten å la till honom må.

"Grisarna bunkarna grisarna", sa' hon en gång hon kom till grannens . Han hade satt ut råmjölspannkakor till svalning. Så hade han smågrisar lösa å di var där å åt.

"Dä ä gott å ha dett gået tills i marn" , sa hon en gång hon skulle gå till kyrkan på söndagen", men så gick hon ett stycke på lördagen å vände om igen.

"Dä ä synn å slita dä som ä så fint", sa hon om ett par sko hon fått å sin son i Amerika. Så hade hon träsko när hon gick till kyrkan å skorna i en paket under armen tills i "tornfarstun, där byter ja ", sa hon.

En gång kom hon in till grannen å sa "Du har inte sett nån svartbrokige Go morn Ola stutkalv, vit va han före svart va han bak fyra vita fötter å en bakskank hade han."

Gåtor.

Huggit i skogen, torkat på logen
krokigt å rät, huvlat å slät
önt i fårakätten, fålat i stallet? (Fiolen.)

Svin drar lin, genom få
kring trä, springen en liten järnväg?
(Skomakaren syr omkring lästen.)

Det stod en hund, på Viborgs slätt.
Han glor så stritt, han hörs så vitt
Jag säger hans namn, vad heter han? (Vad.)

Det står en vit man uppå vår ren, inga fötter inga ben.
Där finns bröd men inte bakat. Där finns vin men inte
lagat, Där finns barn men inte fött. Där finns lik men
inte dött? (Kyrkan).

Två små springa före två stora springer efter. Springer
fort ibland men hinna aldrig varann?. (Vagnshjulen.)

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tvänne grisar grå, grymta när di får. När de inte få tiga
de? (Kvarnstenarna.)

63

En blind, en lam, en döv en naken träffades på en väg.
Så kom en hare springande. Den blinde såg honom, den döve
hörde honom den lame tog honom, den nakne stoppade honom
i sin ficka. Vad är det. (En osanning.)

Lapp över lapp, lapp under lapp, lapp på lapp men ingen
söm? (Kålhuvudet.)

Till en början vit, som snön, blir jag sedermera grön,
och på slutet röd som blod. Då först blir jag riktigt
god? (Äpplet)

Upp för backe, ner för backe. Bryter dock aldrig sin
nacke. Ute i ur. Blir kall å sur, men får dock aldrig snu-
va? (Gärdesgården.)

Jag är varmest då det är kallast. Jag är kallast då det
är varmest. Om vintern samla alla sig omkring mig. Om
sommaren bryr ingen sig om mig? (Kakelugnen.)

Gått åt alla väderstrecken. Ibland trillar den sig på
jorden? (Röken.)

Runt som ett nysta, I mitten som en säck, efter som en
käpp? (Katten.)

Går och går men kommer aldrig till dörren? (Klockan.)

Vem dricker mest brännvin? (Den störste drinkaren.)

Vem föddes gammal? (Åsnan ty hon är gråhårig.)

Vem föddes en gång men dog två gånger? (Lasarus.)

Vem föddes en gång men dog ej? (Elias. Lots hustru)

Vem föddes ej men dog? (Adam och Eva.)

Var slog di den förste spiken i kyrkan? (På huvudet.)

Var lades den största stenen i kyrkan? (I det största
hålet.)

Vad är det till kyrkan?	(Väg eller gata.)
I vilken gård är mest lakanå linne?	(Kyrkogården.)
Vad stiges över i ett hus?	(Tröskelen.)
Vem bygger den bredaste bron?	(Dimman).
Ibland föra ibland ifrån?	(Schalusierna).
Från skogen till ingenting?	(Veden till röken)
Lägges i jorden å ätes?	(Potatisen).
Vem äter ej annat än håll?	(Malen).
Den döde river ut de levande?	(Kammen.)
Gapar över vattnet men dricker ej ?	(Koskällan.)
Vad är det alla bönder inte vill hitta?	(Trasiga gärdes- gårdar.)
Vilken har tänder men kan ej bitas?	(Kammen.)

Vem är det som river men river ej människor? (Harven.)

Före går efter kommer slät det blir som ett golv?
(Kubben.)

Ja vet en gåta alla som hoppa i sjön bli di våta.

Kommar in igenom fönstret rums^e/~~genom~~ dörren? (Fönstret).

Fyra jorrdontare=benen, två ståntare=öronen. Fyra slinkare
=spenarna, två blinkare=ögonen, två till att fri sej för
hundar=hornen. En kommer efter å traskan=svansen?
(Kon.)

Fyra trampare, fyra slankare, två till att visa sig vägen
två står rätt upp, två till att "fri sej" må en följe
må ändå?
(Kon.)

Av trä jag är om natten står å gapar. Men om dagen full
av kött å blod?
(Träskon.)

Hugger å hugger men hugger inte ut en spåna? (Dörrklinkan)

Rönt som solen svart som beck=(bek) har en lång rumpa
efter sig? (Plåten).

Vem talar alltid sanning då man frågar honom? (Spegelen).

Vad är orätt men ingen synd? (Taga vänstra handsken på
högra handen.)

Vilken rätt går ej att förtära? (Hovrätten.)

Vad är det för en förargelse , se en hare springa tvärs
över vägen? (För det han inte ligger på fatet.)

Står på jorden lägger mumpan på taket? (Skorstenen..)

Det stod en man invid vår vägg med horngav å läderskägg.
Vad heter han? (Tuppen.)

Lille bolle låg på hyllan lille bolle trilla ner lille
bolle finns ej mer? (Ägget.)

Han(=bonden) stod på sjutjogen=harven hojade över ånga-
berget=hästen, hem till Hojatorp=gården, att di skulle
slappa ut Lasarus=hunden, eller kom sjustjärnan=räven å

4756

å tog bort mänskenet=fåren.

Jag håller mig rak fastän alla trampa på mitt huvud?

(Spiken.)

En frossare väl ingen är så stor i världen som jag är.
Ty nästan allting jag förtär och aldrig nånsin blir jag
mätt. Nog äter jag väl med besked min mästa mat är kol
och ved. Vem är jag nu den saken red? (Elden.)

Det bodde en kärring uppå en ö. Hon åt upp sju valar sill
sen hon va dö? (Sen sillen va dö.)

Skämt-gätor.

Två stjärneblinkare=ögonen
fyra peppelinkare=benen
ett mushål=munnen
ett fäjsareskaft=rumpan (Katten.)

Två på varandra ligger å hådras? (Kardorna.)

Ludet, ludet lätta hoppa över statta, ludet som ett får
men ökar aldrig ett hår? (Ekorren.)

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

68

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

69

Lilla lena som sitter emellan bena kommer vått ifrån att
växer hår på att? (Ögat.)

Det susar å dusar emellan flickornas ben. Det bästa van-
kas i hålet? (Kärnan, som står på golvet.)

Lyfter på läret drar på håret sticker mitt i flonsan?
(Strumpan.)

När en tar in den så dryper han. När en tar ut den så
ryker han. Ju mer en ronkar på gumpen ju bättre går då?
(Ugnskvasten, när man sopar ugnen.)

En ovanå en inunder lillpinne gick . Kan du gissa va mor
hon fick? (Hemmakvarnen, mjöl.)

4756

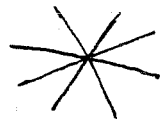
eft. A. M. Johansson
Långarsjöarna f. 1859

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

70

Lekar.

Skinkom Pass. Då lade di halmstrå eller pinnar kors
så här sen hoppades imellan dem å sjungde å slog samman
benen.

Gubbe-Noa. Två karlar stod mot varandra så den som skulle
dansa tog en hand i vardera av dess två i tröjkragen så
sprattlade han på golvet medan di sjön Gubbe Noa, sen
snodde han om eller vande en "hafraskäppa" utan till att
släppa med händer ej heller fick huvudet röra golvet då
sjong de "var en hedersman. Sen sprallade han igen då di
sjong, "han gick ut i arken, spattserade i parken," sen
vande han om igen då di sjön "detta gjorde, detta gjorde
han". Sen vände han om igen men på det andra hållet.

Springa änkeleken "Sista paret ut" heter den nj.

Lunka Rävaskalla". Råven å inte hemma han å å å stjåle
höns etc.

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

71

Lekar.

"Stjåla makar".

Tjuven tjuven skall du heta
för du stal min lilla vän
men jag har den glada trosten
att jag får den snart igen
tro ja tralala tro ja tralala tro ja visst.

När jag reste till Karlskrona
tappade jag mitt paraply
den kostade mej en krona
å den var ju alldeles ny
Trallen.....

Det ska sjutton tjåna bönder
bättre är att ha en man
gifta mig å ta bekymmer vill jag göra om jag kan.
Trallen.....

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

72

Ni ska tro nu ärja gifter
Ni ska tro nu har jag man
Ni ska tro han heter Petter
Ni ska tro han dansa kan.
Trallen.....

Store Jan å lille Palle
låt mig få ett skrälle
sitt i en vrå
slabba så
Trallen.....

Nu ä udden later(Trall)
han skall äta sitt å potater(Trall.)

Nu ä udden kvickor (Trall)
friar te de unga flickor(Trall).

Nu ä udden dommer(Trall)
friar till de gamla gummor(Trall)
(eller plockar bara blommor.)

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

73

Lekar.

Uppå min faders äng| stod
en gammal lada bakom den| var
en dansebana, där dansade sju å
sjuttio par, ingen äslar jag mer (älskar?)
änn den| jag den älskar jag över (ja?)
alla| dett har jag lovat. Det vill jag hålla.

Jag gick mig ut med bossor å pistoler
små, att skjuta unga duvor, som man så sällan får.
Tjidihoppsan sa tjidihoppsan att skjuta unga duvor
som man så sällan får.

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

74

Jag satte glasögonen på min näsa
jag skulle si om jag kunde läsa
Jag läste så att det var omöjligt
att leva lycklig förutan dig.

Jag gick mig ut en afton uti
en lund så grön så grön där moter mig
en flicka(gosse) så skön så skön
Hon lovade mig sitt hjärta hon
lovade mig sin hand. Vi knöto vi knöto
förtroeliga band, band, band
de banden som o.s.v.

Sju glada flickor i en ring
gladaste flickor häromkring.

Fyra vackra gossar i en ring
de vilja fria men sår ingenting.

4756

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

75

Plocka plantor å sätta kål
när det regnar.(fortsättning)

Uppå Källabacken har jag min vän.

Vi ska dansa över berg å backar
å slita upp både sko å klackar.

Kulla Kulla hopfallera.

Skära havre.

So flickan är i ringen med rödan gullband.

Väva vallman å slå till samman.

Gustavs skål ja Gustavs skål.

Flickorna de går uti lunden gröna
de går att skåda de gossar sköna.

Gömma ringen.

Skriv endast på denna sida!

4756

Giftasleken.

Hälften ute hälften inne.

Byta namn.

Fri sin granne.

Ropa å försvara.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

76